

SƏN BİR DAĞ ÇAYI İDİN...

Xanəli Kərimli
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru,
dosent

Sən bir dağ çayı idin, Sabir Bəşirov! Sahillərin gül-çiçək, ön dərin qatların da görünürdü aynatək!

Səninlə və dostumuz Nəriman Əbdürrəhmanlı ilə mənə nəsrimiz "bir udum dağ havası" olan dostumuz Əlabbas tanış etmişdi - düz on iki il bundan əvvəl.

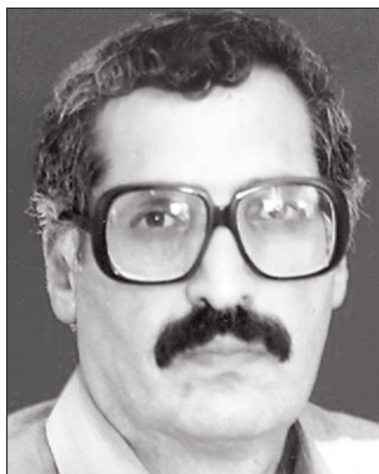
Və bu on iki il içərisində bizim hər bayramlarda, əlamətdar günlərdə telefon təbriklə-rimizi nəzərə almasaq, təkcə bir dəfə yenə də hamımıza ana kimi geniş qucağını və ürəyini açan doğma Bakımızda görüşdük - Nərimanla birlikdə - il yarım bundan qabaq. Çünki Sən Yardımının ucqar dağ kəndi Peştəsərdə, mən də Naxçıvanda yaşayırdıq.

Sən Bakıda olanda mən, mən Bakıda olanda da Sən olurdun. Ancaq vədələşmişdik ki, bu ilin - 2018-ci ilin avqustunun sonunda da dostlarla birlikdə yenə də Bakıda görüşək. Amma Sənin doğma övladının toyu ilə bağlı olaraq vədələşməyimiz gerçəkləşmədi. Bu da fələyin qisməti imiş. Biz yenə də telefon dalgalarında "gördük", Sənin ata sevincinə, fərəhinə uzaqdan-uzaqda olsa da bir dostun, əməl qardaşın kimi şərik çıxdıq... Və nəhayət sentyabr ayının 20-də Sənin qəfildən, kimsənin, heç özünün də, doğmalarının da gözləmədiyi halda öz əlinlə əbədiyyət qapısını açaraq bu astartı üzündən bəla dünyaya xəbərsiz-ətərsiz əlvəda demək səssizliyini mənə Nərimanın heç vaxt yaddaşımdan silinməyən, qulağımdan getməyən dərin hüznü, yaşlı səsinəndən eşitdim. Və o andaca Sənin ölümündən iki ay əvvəl yazdığım "Tanrı müjdəsi" adlı şeirimdən bir parça yadıma düşdü. "Kredo" qəzeti səhifələrində (14.06.2018) dostumuz və dəyərli qələmdaş qardaşımız Əli Rza Xələflinin ürək açıqlığı və səxavəti ilə mənə ayırdığı bir səhifəlikdə bu şeir də özünə yer tapmışdır. İşə bax ki, bu şeirləri Sən oxuyandan sonra mənə telefon açdın və daha çox "Tanrı müjdəsi" şeiri haqqında düşüncələrini bölüşdün: bilmirəm, bu təsadüf idi, yoxsa Tanrı xəbərdarlığı?!..

...Dostlar durna qatarıtək verib qanad-qanada üzləri suluikən köçdülər bu dünyadan. Bu qəfil köç karvanıyla mat qoydu bəndəsini əzəmətli yaranan. Rəsul Rza demişkən: "Sən oymuş qaya kimi uçulur dörd bir yanı", Onunçün də qaynamır dünyaya daha qanı... Əzizim Sabir, son dörd ildə dünyasını vaxtsız-vədəsiz dəyişən Sənin kimi əvərsiz, özlərindən sonra yerləri mənimsən həmişəlik

boş qalan AMEA-nın müxbir üz-vü, tanınmış dilçi alim Adil Bağirovun, professor, dilçi alim Sevin-dik Vəliyevin, dilçi alim, profes-sor, həm də bir neçə şeir kitabının müəllifi Elbəyi Maqsudovun, ta-rixçi alim, professor Həməzə Cəfərovun, tarixçi alim, tanınmış şair Vaqif Məmmədovun, gözəl yazıçı, tanınmış folklor tədqiqatçısı, fəlsəfə doktoru Rafiq Babyevin... bir-birinin ardınca qəfil ölümləri bu şeiri mənə yazdıranda mən heç bilməz idim ki, bu tezlikdə bu şeirdə sənin də xatirə payın ola-caq. Çünki hər dəfə sənin bay-ramlarını təbrik edəndə deyirdin: "Çox demirəm, Allah sənə iyirmi il ömür versin, beləcə zəng vurub mənə təbrik edəsən". Və hər dəfə də keyfini, əhvalını xəbər alanda "pis demək olmaz" deyərək bizləri təskinlədirdin. Sən saydığını say, gör fələk nə sayırmış, qardaşım...

Sən böyük ürək sahibiydin, əziz qələmdaş dostum. Biz bir-bi-

rimizi şəxsən tanımaya-tanımaya, imzan müstəsna olmaqla, Sən mənə "Bu da bir nağıldır..." şeir kitabım haqqında "Bu dünya başdan-başə özü boyda kədərdir..." adlı dəyərli bir məqalə yazdın və bu məqaləni "Vətəndaş həmrəyliyi" qəzetinin 26-29 noyabr 2006-cı il tarixli sayında dərc elətdirdin. Mən bu gün də "Vətəndaş həmrəyliyi" qəzetinə minnətdaram ki, qəzet elə Sənin məqalənin ardınca 55 illik yaşımı təbrik edərək yazırdı: "Yaxın günlərdə Naxçıvanda yaşayan dəyərli ziyalımız, gözəl alim və şair Xanəli Kərimlinin 55 yaşı tamam olur." Vətəndaş həmrəyliyi" qəzeti olaraq Xanəli müəllimi təbrik edir, ona cənsağlığı və yaradıcılıq uğurları diləyirik. Yubilyarın qələm dostları Əlabbas, Nəriman Əbdürrəhmanlı da bu təbrikə qoşulur.

Sən bu alicənablığının təzahü-rü kimi sonralar 60 illiyimlə bağlı "Xanəli Kərimli: Bir ömrün nağı-lı" adlı monoqrafiya yazıb 2011-ci ildə "Qnun" nəşriyyatında nəşr etdirdin ki, bu kitabın da "Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrinin həyat və yaradıcılığı-na həsr olunan 15 kitabından" biri kimi təkcə Sənin yaradıcılığın-da deyil, həm də çağdaş elmi-ədə-bi mühitdə öz layiqli yerini tutdu. Sənin böyük zəhmət bahasına ara-ya-ərsəyə gətirdiyin və ciddi araş-dırma işi olan "60-cı illər nəsrinin etik problemləri" (2006) kitabına illərdir ki, bu sahənin tədqiqatçı-ları üçün dəyərli qaynaq rolunu oynamaqdadır.

Əzizim Sabir, Sənin Beynəlxalq Rəsul Rza mükafatçısı kimi də elmi-ədəbi mühiti-mizdə öz yerin, öz imzın, öz sözün vardır.

...Qardaşım Sabir, bu sətirlərin müəllifi vaxtilə yazmışdı ki:

Ölüm də həyatın başqa adıdır, Allahın insana mkafatıdır.

Təbii ki, bu "mükafat" bir az tez, bir az gec ulu Tanrıdan hamı-mıza nəşib olan bir "mükafatdır". Çünki, gələn qonağın getməyi də

var - vaxtli, vaxtsız... Birdə ki, Allah dediyimiz o uca qüdrət heç vaxt istəmir ki, sevdiyi bəndəsi günahlarla dolu bu Yer üzündə günah əhli olub onun müqəddəs, pak dərghasına qayıtsın. Biz yaradıl-anlar Yaradandan çox bilmir ki... Verən də Odur, alan da...

Sən Allahın mələküzlü bəndəsi idin ki, Sabir, Sənə doğulub boyabaşa çatdığın doğma Vətəninə qəbir qismət oldu... Bu xoşbəxtlik "özünü özümdə itirən dünyamızda" (M.Araz) hər Vətən oğluna nə-sib olmur, qardaşım...

...Sənin bizlər üçün də xəbərdarlıq olan qəfil ölüm xəbərinin acı kədərindən doğan aşağıdakı misraları son təsəlli və son əlac kimi Sənə ünvanladım. Bilmirəm, narahat ruhumuz bununla təskinlik tapacaq, ya yox:

...Bir dağ çayı idin, qardaş!..

Səni məhbəs kimi sıxan

qayalarla, sərt dağlarla

vuruşaraq, döyüşərək

durulurdun, saflaşırıdın

yavaş-yavaş.

Bilirdin ki, yaşamağın,

vuruşmağın, döyüşməyin

həder deyil,

Bilirdin ki, vuruşlarda,

döyüşlərdə

hərdən məğlub olmağın da

kədər deyil.

İstəmərdin çoxları tək

dəryalara, ümmanlara

qovuşasan,

istəmərdin!..

İstəyirdin öz adınla,

ünvanınla keçmişini,

bu gününü, sabahını qoruyaraq

tarix boyu alnıcaq,

qəlbimiz yaşayasan .

Çox görmüşdün,

azman-azman dağ çayları

ümmanlara, dəryalara

qovuşanda ölüb gedib,

Böyük-böyük arzuların,

amalların ölümləri

bölüb gedib.

Qalmayıbdı nə adları, nə sanları,

silinibdi ünvanları.

Minillik bir ölü kimi

unudulub olanları...

Sənsə axıb çağlayırdın

öz arzunla, öz yolunla

qadağalar sədlərini yara-yara

ışığı verdin, həyat verdin

neçə-neçə aydınlara--

nurlu, aydın sabahlara!...

* * *

...Mən Sənin elmi yardıcılığından, pedaqoji fəaliyyətiindən danışmadım. Bu, başqa bir mətləbin, başqa bir ovqatın söhbətidir. Ancaq Sən əzəli və əbədi bir İNSANLIQ mövzusu kimi həmişə, hər zaman mənim və dostların üçün dirisən, əzizim Sabir. Ona görə də bizi Allahın əmrinə müvəqqəti bir zaman kəsiyi ayırsa da, Sənə "ƏLVİDA" demirəm, "GƏLƏN GÖRÜŞLƏRƏ QƏDƏR" deyirəm!..

Allah Səni və bizləri öz uca mərhəmətinə bağışlasın!..

15.10.2018.

